

Rørvig By og Land – Beretning for 2018-2019

VEDTÆGTER

Efter sidste generalforsamling i august 2018 startede året på en noget kedelig måde for foreningen.

Forsamlingen vedtog enstemmigt uden en eneste stemme imod, bestyrelsens justerede forslag til vedtægtsændringer, som bl.a. indeholdt ændret regnskabsår til kalenderår og deraf følgende tidligere generalforsamling samt muligheden for f.eks. ved en nedlukning af foreningen at sikre foreningens midler i en fond.

Vi anså derfor beslutningen på den efterfølgende generalforsamling som en formalitet, men en lille gruppe på 5 medlemmer med fuldmagter skabte usikkerhed om generalforsamlingens lovlige indkaldelse, hvilket betød at formanden, for at komme tvivlen til gode, valgte at suspendere generalforsamlingen, således at beslutningen på den ordinære generalforsamling ikke blev gennemført. Så desværre må vi trætte den nye forsamling i 2019 med dette spørgsmål igen.

Men det blev endnu mere kompliceret: Vores nye bestyrelsesmedlem Otto Graham kom med et forslag til et helt nyt - og væsentligt forskellige - sæt vedtægter. Bestyrelsen var uforstående overfor dette "initiativ". Otto ønskede ikke at fortælle bestyrelsen, hvem han havde haft som "hjælper". Forslaget og bemærkningerne var anført med Otto Graham som forfatter, men dokumentoplysningerne anførte som forfatter Simon Christiansen.

Bestyrelsen ønskede og fastholdt at arbejde efter det mandat, som den ordinære generalforsamling i 2018 havde givet den. Bestyrelsen ville således ikke fremme Otto Grahams og Simon Christiansens nye forslag.

Forslaget indeholder 26 paragraffer imod de nuværende 15 og er dobbelt så omfangsrigt i ord og sætninger. Bestyrelsen fandt således også forslaget meget omfangsrigt for en lokal forening baseret på frivillig arbejdskraft.

Forslaget bygger efter bestyrelsens opfattelse som gennemgående tone på mistillid og kontrolforanstaltninger overfor bestyrelsens arbejde og fordrer et unødigt bureaukrati for en lokal forening byggende på frivilligt arbejde. Der er paragraffer om indkaldelse alene via e-mail som slet ikke kan udføres, fordi bestyrelsen ikke er i besiddelse af 80% af medlemmernes e-mail. Der er paragraffer om direkte valg af formand på generalforsamlingen, som er helt i modsætning til praksis i foreningens to moderorganisationer, Danmarks Naturfredningsforening og Landsforeningen for By- og Landskabskultur (i korthed "By og Land"), og som frarådes i foreningsretlig sammenhæng for frivillige foreninger. Der er paragraffer om indflydelse til menige medlemmer i udvalg som kan overtage styringen af arbejdet helt udenfor bestyrelsens og generalforsamlingens myndighed, og således kan udføres uden ansvar for forsamlingen, og med en opskalering af antallet af faste udvalg til næsten et per bestyrelsesmedlem, som i praksis vil gøre et bestyrelsesmedlems arbejde i foreningen uoverkommeligt stort, og hvor løbende tilpasninger vil fordre løbende vedtægtsændringer.

Forlaget er nu genfremsat, men med Simon Christiansen, Tom Keller Bruun, Ole Wiborg og Ejnar Olsen som forslagsstillere. Bestyrelsen har brugt unødigt megen tid på denne sag.

MØLLEN

Rørvig Mølle er over de senere år forfaldet synligt. Rørvigs lokale beboere har observeret forfaldet. Restaureringsarbejdet har været forsinket af et tidligere mål om at få møllen til at køre. Men det viste sig ikke muligt at samle et møllelaug med folk som kunne påtage sig denne frivillige drift, og nu stiller Slots- og Kulturstyrelsen ikke mere et sådant krav, men prioriterer bevaringen af kulturarven.

Møllebygger Michael John Jensen fra Grevinge her i Odsherred, som er 5. generation af møllebyggere og efterhånden landets eneste virkelige møllebygger, besøgte møllen i begyndelsen af juni og vi modtog et projektoplæg med budget i begyndelsen af juli. Projektet er opdelt i en etape 1 og en etape 2.

Etape 1, som påregnes gennemført inden foråret 2020, omfatter restaurering af møllekroppen, herunder især udskiftning af 2 højben, reparation og/eller udskiftning af kryds, underbrædder og fodrem, nye vinduer, reparation af døre og udskiftning af spånbeklædningen. Arbejdet vil forde afriktion af krøjeværk og vinger samt nedtagning af møllehat, som blev restaureret i 1997 af samme møllebygger. Møllen vil fremtræde i en smuk naturligt baseret gylden lysebrun farve efter arbejdet. Den hidtidige sorte farve har ikke været korrekt historisk betinget og fremskynder store temperaturændringer i spånene. Etape 1 er budgetteret til godt 2,4 mill.kr. inkl. moms.

Etape 2, som påregnes gennemført senere i 2020, omfatter montering af mølleaksel, som tidligere er forarbejdet og ligger som foreningens ejendom hos Møllebygger Michael John Jensen, montering af nyt krøjeværk og nye møllevinger. Endvidere renses og tjæres møllehatten. Etape 2 er budgetteret til godt 1,9 mill.kr. inkl. moms.

Vi ansøgte Slots- og Kulturstyrelsen om tilladelse til restaureringen og om støtte til projektet primo juli, og vi ansøgte de 3 vigtigste fonde for møllerestaurering inden midten af juli. Vi håber naturligvis på positive udfald af ansøgningerne, og at vi kan komme i gang inden vinteren. Det er muligt at vi kommer til at bruge midler fra foreningens regnskabsmæssige hensættelse til møllen.

BYEN

Byudvalget har ikke mere eksterne medlemmer, idet Simon Christiansen og John Mortensen har trukket sig. Det er vanskeligt for udvalget at blive hørt i byggesager og finde en fornuftig praktisk opfølgning på mødet med kommunen i november 2017.

Byudvalget har med ekstern hjælp og i samarbejde med Rørvig Foreningsråd restaureret den gamle pumpe og brønd ved Bytinget på hjørnet af Østergade og Brøndstræde. Pumpen blev oprindeligt etableret sammen med det gamle Sprøjtehus fra 1844, men mistede sin betydning efter vandværkets etablering i 1909 og elektricitetens indførelse i Rørvig i 1922. Efter sprøjtehusets nedlæggelse anlagde den daværende Forening til Værn om Rørvig Sogns Naturskønhed (eller senere Naturfredningsforeningen og nu RVBL) i 1936 opsætningen af stenene til Bytinget som en rekonstruktion, dog uden vished for udformningen af et sådant oprindeligt tingsted. I 1970 opfyldte kommunen brønden og siden er den langsomt forfaldet.

Der er nu af en træstamme udboret og opsat et nyt pumperør, og hane, pumpestang og beslag er rensede og malet og monteret på ny. Nu forestår en genetablering af trædækket over brønden, idet de gamle betondæksler er uoriginale og ikke kønne. Kjeld Jensen, som varetager vores ture har været hovedkraften i forarbejdningen af pumperøret og de øvrige dele. Simon Christiansen har skrevet en artikel om arbejdet i sommernummeret af vores blad. Byudvalgets formand Søren Ussing har ansøgt om støtte til omkostningerne hos Sol & Strands støttepulje på 30.000 kr. hvor vi nu er sammen med 2 andre er udvalgt til en endelig afgørelse om støtten.

LAND OG NATUR

Arbejdet med oplægget til en "naturstrategi" for Rørvig-området blev færdiggjort af landudvalget i juli 2019 efter næsten 3 års arbejde og mange udkast siden iværksættelsen i september 2016. Arbejdet er en opfølgning og opdatering af Naturfredningsforeningens arbejde fra 2006 som blev til "Rørvig 2012" i regi af Rørvig Foreningsråd.

Oplægget blev lagt på foreningens hjemmeside i første halvdel af juli. Det består af 3 dele:

Rørvigs naturværdier – før, nu og i fremtiden – Pejlemærker for Rørvig By og Lands arbejde

Dette dokument på 9 sider er en opsummering af resultaterne. Da halvdelen er foto og illustrationer er teksten kortfattet, og medlemmerne kan på overskuelig måde med denne opsummering sætte sig ind i hovedlinjerne i oplægget.

Rørvigs Naturværdier – før, nu og i fremtiden – Redegørelse

Dette er den egentlige redegørelse på i alt 49 sider. Det er en detaljeret gennemgang opbygget i 4 hovedafsnit:

Grundlaget, som skitserer baggrund og de dilemmaer vi står i med natur overfor udvikling og turisme.

Rørvigs naturperler, en gennemgang af de 11 primære naturområder og de behov vi kan se for tiltag.

Andre områder, som omhandler de åbne landskaber, sommerhusområderne og naturen i byområdet.

Generelle tiltag, som omfatter tiltag der angår hele Rørvig-området på tværs af lokaliteter, såsom stinet og stikortet, bænke, lyd- og lysforurening og Isefjordens udfordring fra mulige havstigninger.

Rørvigs Naturværdier – før, nu og i fremtiden – Bilag om Rørvigs geologiske historie og landskabsudvikling og om befolkningsudviklingen i Odsherred og Rørvig

Dette dokument er et bilag til redegørelsen på 28 sider med en uddybning af Rørvigs geologiske, natur- og landskabsmæssige historie og de senere års befolkningsforhold.

Det fører alt for vidt her at beskrive indholdet og alle anbefalingerne, som kan studeres i dybden på vores hjemmeside. Men vi kan nævne nogle få eksempler på tiltag som vi anbefaler at se på:

- Skansehage er ved at springe i skov, og der er behov for rydning og fældning af opvoksende træer, muligvis selektivt
- Rydningen i Højsandet, som har været en stor succes, skal plejes, idet nye birkeskud truer med at ødelægge det nye engareal
- Brandbælterne er ved at vokse til, en rydning vil udover at mindske faren for ildspredning, skabe nye betingelser for artsdiversitet i de lysåbne arealer som skabes. Også "Langelinie" bør ryddes, idet fare for brand i plantagen som breder sig forbi "Langelinie" er truende for sommerhusene
- Kvasbunker på sommerhusgrundene, som bl.a. ses anlagt som hegn, er ulovlige efter lokalplanerne og forøger brandfaren i området markant. Der er behov for oplysning via grundejerforeningerne
- Der er behov for at dæmme op for den "urbaniseringen" som sker for sommerhusområderne med lys, hegn, havepræg, belægninger, car-porte, større huse osv. Urbaniseringen truer den attraktivitet, som områderne har haft i mange år. Urbaniseringen kan i visse tilfælde hænge sammen med den stigende anvendelse af sommerhuse som helårsbeboelse, så også her er der behov for oplysning eksempelvis gennem grundejerforeningerne.
- Der er pletvise lokalplaner for Rørvig-områdets sommerhusområder, men mange områder, måske 5-6, er ikke omfattet af lokalplaner, og derfor alene reguleret gennem kommuneplan og byggereglement. Der burde indføres lokalplaner for disse områder, måske gennem en vis standardisering af bestemmelserne.
- Udstykningen af kommunens areal på Søndervang bag vandværket har været amputeret af at et område er et tidligere vådområde. Kunne området gøres mere attraktivt ved at genskabe en sø her i stil med det som er sket flere steder i Nakke Skov. Der kan opnås tilskud til sådanne naturprojekter og området kunne muligvis udvikles til en attraktiv "byfælled" og et bynært naturområde.

Det er nu tanken dels at optage dialog med relevante myndigheder om tiltagene, og dels at holde et borgermøde i oktober i efterårsferien, for at få input fra interesserede medlemmer, Rørvig-borgere og landiggere.

Som en udløber af arbejdet med at beskrive udviklingen i Rørvigs natur igennem tiderne, har der været en dialog med Københavns Universitet og Naturhistorisk Museum i København og med Geoparken. Det

undersøges nu om der kan etableres et større projekt hvor Odsherreds landskabsdannelse og indvirkningen fra havstigninger kan udforskes mere dybtgående. Odsherred kan opvise meget markante eksempler på strandvoldsdannelse og deres indvirkning på landskabsdannelsen. Siden foreningen var i kontakt med den geologiske sagkundskab i forbindelse med udarbejdelsen af bogen "Mellem Kattegat og Isefjord" for 20 år siden, er geoviden og geoteknologi udviklet markant. Det kunne i den forbindelse være interessant at undersøge om geoviden i dag kan bidrage til at belyse, hvorledes Odsherred så ud f.eks. i vikingetiden og muligvis kaste nyt lys over den gamle gåde om Isøre by, havn og ting. Hertil vil projektet kunne bidrage til at belyse fremtidige havstigningers indflydelse på landskabsdannelsen.

Som en sidste udløber skal også nævnes, at vi har gjort Geoparken opmærksom på, at informations-tavlen ved Rørvig Kirke viser et maleri af Vilhelm Kyhn fra 1890 som angives at forestille Rørvig Kirke, men som vi gennem visse analyser har oplyst, at vi ikke er 100% sikre herpå. Vi ser frem til en dialog med Geoparken og Odsherreds Kunstmuseum i Asnæs, som er i besiddelse af maleriet.

Landudvalget vil slutteligt arbejde med en tredje runde af opsætninger af naturvenlige bænke. På den såkaldte Hans Madsens mark, naturarealet ud til Isefjorden ved Vikingestien er bænkenene slidt ned og i øvrigt ikke så naturvenlige idet de er monteret på betonrør. Der er flere ældre bænke på "Langelinie", og vi er blevet anmodet om at se på muligheden for at opsætte en bænk ved stranden ud for Lynghusvej.

FORMIDLING OG AKTIVITETER

Omkring foreningens formidlingsaktivitet, har vi nu udgivet i alt 12 halvårslige blade i det store format siden 2012. Artiklerne giver af og til anledning til yderligere informationer fra vores læsere.

Vi havde en artikel om fejlbombningerne af sommerhusene i Lyngvænget i 1944, hvor vi løste et gammelt mysterium og gennem velvillig assistance fra en specialist i luftkrigen under anden verdenskrig som stillede sit arkiv til rådighed for os, var i stand til at identificere det Lancaster-bombefly med overvejende canadisk besætning, som natten mellem den 16. og 17. august kastede bomben, her om et par dage nøjagtigt 75 år siden.

Artiklen gav således anledning til yderligere interessante foto fra Gitta Beschøft, som i Geopark-regi afholder guidede ture i udvalgte ældre sommerhuse i Rørvig. Vi er nu i dialog med Gitta Beschøft om, hvorvidt foreningen kan være behjælpelig med at formidle det store materiale, som Gitta har indsamlet, og som belyser historien om sommerhusene især i Kirkevænget, men også i de øvrige vænger.

Vi har i år været lidt tilbageholdne med de større arrangementer. Møllledagen den 16. juni i år holdt vi således som en "Møllledag light", dvs. ingen særlige arrangementer udover åbning og fortælling om møllens forestående restaurering. Vi sprang "Dark Sky" over i år. Men vi har i samarbejde med Keld Jensen fortsat med at udvikle byturene. Arrangementet med Familieture, Rørvig for Børn, blev introduceret. Der findes nu foldere til 5 forskellige ture i Rørvig med hver sit indhold. Dette er iværksat med støtte fra Nordea-fonden. Et eksempel på at arrangementet blev vel modtaget kunne vi se ved indmeldelser fra medlemmer som havde deltaget. Vi har derudover haft 2 Byvandring i år og vil gennemføre en i efteråret den 17. oktober. Vi har endeligt haft 2 Kunstture i år og vil gennemføre en i efteråret den 17. oktober. Den 19. oktober planlægger vi debatmødet om Rørvigs Naturværdier på Sognegården.

Det har været vanskeligt at få adgang til Kræmmermarkedet, som erfaringsmæssigt har været det bedste sted at få nye medlemmer, men vores åbninger af Lodshuset på lørdage formiddage har i år givet overraskende mange nye medlemmer. Vi har i det seneste år fået over 40 nye medlemmer og over de sidste 3 år fået over 140 nye medlemmer. Det præcise medlemstal er altid vanskeligt at fastsætte og afhænger af, hvorledes vi medtæller medlemmer i kontingentrestance.